

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ
HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová
a lap szellemi részét illető közlemé-
nyek, előfizetési- és hirdetési díjak
küldendők.

és

VIDEKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre 3frt — kr.
Félévre 1frt 50 kr.
Negyedévre — 75 kr.

Hirdetések jutányosan felvételnek

A vasut.

II.

Lapunk legutóbbi számában sajtóhiba volt, még pedig oly természetű, hogy azonnal tisztában lehetett azzal a szives olvasó, mikép a szentes-h.-m.-vásárhelyi vonal egyenes irányban nem 275 km., hanem 27⁵ km. és hogy a vonal hossza a mindszent-szegvári kanyarral nem 365 km., hanem 36⁵.

Ezek előre bocsájtása után áttérhettünk az "Egy új terv" című cikk taglalására.

Ha jól tudjuk, a cikk írója mérnök s így szakembernek tekintendő. Ámde a számokat úgy csoportosítani, mikép ő tette, ép oly helytelen, mint az: vasutat tervezni ott és oly arányban, hol arra szükség nincs, hol érdekeltég lehetne talán, de tényleg nincs és nem is lesz soha!

Az új terv írója feledi első sorban, hogy a vasut építéséhez engedély kell, hogy ez csak akkor kérhető, ha érdekeltég már van és az érdekeltég oly nagy és oly erős, mikép a vasut építés költségeit beszerezheti akként, hogy a befektetett tőke biztos jövedelemmel birand, avagy a vasutépítési, illetve előmunkálati engedély kérendő: ha biztos kilátás van az életképes érdekeltég megalakítására.

Szemelől tévesíti cikkíró, hogy a Szentesen felül épített pálya jó részben 2-od-3-ad rendű, melyen csak bizonyos erejű gépek közlekedhetnek mérsékelt gyorsasággal, hogy az épített pálya, ép úgy, mint az építeni szándékolt, "helyi érdekű"; számításán kívül hagyja, hogy a kormány a döntő szava, befolyása van az ily vasutépítéseknel, és a kormány határozott álláspontot foglalt el eddigelé is Mindszent-Szegvár érdekében.

Szerény nézetünk szerint a h.-m.-vásárhely-szajoli vasut építéséből azért nem lett semmi, mert mielőtt egy érdekeltégi gyűlést összehívtak volna az előmunkálati engedélyt kérők, megtudni azt, van-e, lesz-e érdekeltég és főképp olyan, mely a szükséges tőkét előteremtendi, hozzáfogtak a tervek készítéséhez és az első gyűlésen azt mondták: ennyibe kerül a vasut!

De a helyi érdekű vasutak építésére alakult társulatok nem mondhatják azt ennyibe kerül a vasut: érdekeltég add a pénzt, hanem ki kell eleve puhatolni az érdekeltég létét, megtudni mennyi érdekelt van, mily összeggel járulnak a vasutépítési költséghez és ha az érdekeltég önerejéből egészben vagy legalább legnagyobb részben fedezheti a költségeket, akkor bocsájtkozhatnak a továbbiakba.

Az "egy új terv" helyén volna ha a szentes-h.-m.-vásárhelyi érdekeltégi gyű-

lés eredménytelenül elmúlt volna, s Orosháza, a Károlyi grófok együttesen, avagy egyéb érdekelt penditéné meg az eszmét.

Ha szentes áll elő a tervvel ő a kínáló, tölle fogják a legnagyobb áldozatot kívánni, Szentes pedig eddigelé nemcsak áldozni nem akart a vonal továbbépítéséből folyólag, de sőt hasznót akart!

Mi alapja van tehát az "egy új terv"-nek?

Semmi! okozata lehet a h.-m.-vásárhely-szentesi vasut építési kérdésének dugába dölte és ez elég lesz?!

Bizonyára helyten volt az "új terv" feszegetése, míg a régivel sem végeztünk.

Elősorol cikkező ur sok pusztaság és helység nevet, és sok tekintetben valóban érdekelt egy birtokost is, ámde ezen nagybirtokosok érdekelték volna a szentes-h.-m.-vásárhelyi egyenes vonal vasut építésénél is, ugyan mikor és mennyit ajánlottak e vonalok bármelyikének építéséhez?

Soha egy krt sem!!

Ha már most Orosháza azt mondaná, avagy azt mondja, mit Szentes mondott: építhettek vasutat, bekihették vonalokat a mienkbe, sőt nemes lelkién fizetést sem kérünk érte, a nagybirtokosok úgy mint eddig egy krral sem segítik az érdekeltéget, Szentes egymaga fog 8—900 ezer frttal belemenni egy vasut építésébe, melynek jövőjét cikkíró oly rózsás színben látja, hogy azon vonalba fektetett tőke legalább is 50%-ot hozand!?

Azt mondja cikkező: "s ezeken kívül nincs kizárva az sem, hogy Szegvár-Mindszentre egy szárnyvonalat építsünk (?) amit a két község és a megye készséggel (?) fogna acceptálni s ennek összes (?) költségét viselni, miután így a csak tetemes költséggel fenntartható műut építése elmaradhatna s még vasutat is kapnának, mi által pótolva lenne nekik a szentes-vásárhelyi vasut."

No ugyan megadta neki! Cikkező azt hiszi, hogy a papir türelmes; ez igaz, irni tehát lehet sokat, majdnem mindent, de alaposan, megfontolva is kell ám irni.

Hát ez a kis vármegye nagy összeggel járuljon a szentes orosházi pusztaság területen vezető vonal építéséhez, azután Szentes épít 2 nagy községnek egy alig jövedelmező szárnyvonalat, a vármegye meg a községek tartásá fönn, csak azért is, hogy Szentesnek a jövőmendő forgalomból haszna legyen!

Ugyan ugy-e?

Nem hisszük, hogy cikkíró e passust jól meggondolva, megfontolva írta, mert nem akarjuk föltételezni, hogy a vármegyét, annak intéző köreit, a két nagy község lakosságát és képviselőtestületeit, intéző köreit olyanoknak vegye, kiknek nincs ki a $\frac{1}{4}$ -ük; mert csakis akkor és úgy mehetnének bele e szárnyvonal építésébe és fenntartásába, meg tudja Isten mibe!!

Miután cikkező Orosházát és óriási vidékét, Szt.-Tornyát, Szénást, Csorvást, Földvart, Apácát, a kincstári birtokokat, a Károlyiak óriási uradalmait sorba vette, a tót-komlós-orosházi épülőfélben levőt, így a majdani tót-komlós-mezőhegyesit is számításba veszi s kisüti, hogy az elősorolt létező s nem létező vonalok mind Szentes felé gravitálván, rövid időn bizonyára elsőrendű forgalommal fogna birni a szentesiek vasutja!

Számítását cikkező azzal folytatja, hogy a szentes-szegvár-mindszent-h.-m.-vásárhelyi vonal 40-5 km. hosszú, (ami nem áll!), a h.-m.-vásárhely-makói szintoly hosszú és ezek mindenkéhez kellene Szentesnek járulni s így az orosházi pályához sem kellene többet ajánlania, mint amennyit már amazokhoz ajánlott.

Vegye tudomásul a cikkező, hogy Szentes eddig határozottan mitsem ajánlott, hogy a h.-m.-vásárhely-makói összeköttetés létesítéséért mi is csak úgy és akkor óhajtuk, ha azon érdekeltég is megfizeti a maga vonalrészét s hogy az államkincstár a létesítendő vasut építéséhez csak akkor és oly arányban és mértékben járul, amilyen és amily mértékben a postajárlatok beosztása által érdekelt. Az "új terv" szerint a posta nem szűnik meg, az állam mivel sem járul a vonal építéséhez!

Nagy súlyt fektet cikkíró a vízforgalom elmaradására, a Károlyiaknak évek során át van már Orosházának vasutja és Károlyi Alajos gróf terményei legnagyobb részben eddig is, ma is Mindszentben szállítatnak a Tiszára, ugyan így áll ez a szentesi vasuthoz közel fekvő gróf Károlyi Sándor mint a gróf Károlyi László terményeiről is. Mindszentben, Szegváron rakodtak, rakodnak ma is. Gyorsszállítás a vasuton eszközöltetik, hasonlíthatlan olcsó az a folyókon, így volt ez mindig és így lesz mindaddig, míg a vasutak szállítási díjtételei magasabbak lesznek a folyamokon foganatba vetteknel, ez pedig e században nem fog változni!

A személy forgalom, kis és súlyos áruk a vasuté, a nagy terimét igénylő áruk hajóban szállítatnak. A Károlyi család 100 ezer m. m. gabonájánál csak zsákdíjakban és 20—30 kr. szállítási díj különbezet címén 20—25000 frtot takarítanak meg a kereskedők, azok ugyan nem sietnek Budapestre, hanem viszik a gabonát külföldre és pedig hajón!

A gróf Bethlen-féle tervek szerinti távolságokat meg egyszer ide iktadjuk:

Vásárhely-Csaba, Szolnok Budapest	261 km.
" Szeged, Budapest	224 "
" Szabadka "	235 "
" Szentes Budapest	204 "
" Csaba, Szolnok Hatvan	231 "
" Szeged, Kőbánya "	270 "
" Szentes Hatvan	174 "

Így a legrövidebb vonalakat véve H.-M.-Vásárhely Budapestre az új vonalon 19; Hatvan 57 km. rövidebb utu lesz.

Kell-e ehhez kommentár?

Mi építsünk a háttérben levőknek a fenténél is rövidebb, előnyösebb vonalat?!

Hogyan keletkeznek a proletárok.

Csodálatos, hogy bő magyar nyelvünkben a proletár szó eredeti jelentőségében használták és hogy nyelvészeink erre magyar kifejezést nem találtak. Idegen szó és mégis, idegensége dacára, mindenki jól ismeri, mert befészkelte magát a társadalomba. Nem egyéb az, mint a társadalom kebelébe befészkelte ott rejlő és dúló rákfene.

Makacs és veszedelmes társadalmi baj, melynek kiirtása ép oly nehéz, mint amilyen nehézségekbe ütközik a megfertőzött betegségeknek a gyógyítása. És ép úgy, mint minden ragályos és veszedelmes betegségnél, annak elterjedésének megállítására közegészségügyi szempontból óvintézkedések szükségesek, ugy ezen társadalmi kórságnál is kellő intézkedések szükségesek arra nézve, hogy az ki ne fejlődjék vagy ha már kifejlődött, még mielőtt teljes megérlelődéséig jutna, elfojtassék, mert későbbben a kiirtás a legnagyobb nehézségekbe ütközve sem vezet sikeres eredményhez.

Hogy pedig a kiirtás tekintetében célt érjünk, tudnunk kell a proletarizmusnak keletkezési forrását, mint annak szülőhelyét, tudnunk kell, mik és kik azok, melyek annak fejlesztésére befolyást gyakorolnak.

Tudjuk, hogy a szülők gyermekeiket — bár részökre a kifejlődött ipar és kereskedelem terén elég tág kör áll nyitva — a nagyobb szellemi tehetséget, a hosszabb időt és sok költséget igénybe vevő tudományos pályára készítik, szülői vágyuknak jobban látszik hízni, ha gyermekük orvos, ügyvéd, mérnök, stb. lesz, mint iparos vagy kereskedő stb. Ez eddig helyes volna és kifogást sem lehetne ellene

TÁRCZA.

Első perem, első szerelmem.

(A „Mindszent-Szegvár és Vidéke“ eredeti tárcája.)

Az ügyvédi oklevél birtokában lévén, haza utaztam Budapestre, hol életem egy harmad-részt eltöltöttem. Letelepédtem egy alföldi magyar városban, berendeztem csinosan az irodát és kiszégezttem a falra egy jó nagy táblát, hogy lássa meg az arra menő, hogy itt van dr. Erdőssy Zoltán ügyvédi irodája.

Jól emlékszem az első napra; korán keltem, mert vidéken a hivatalos óra már 5 órakor kezdődik. Leültem iratokkal és könyvekkel dusan megrakott íróasztalom mellé, tollat vettem a kezembe, hogy gondolja az esetleges megkereső, hogy szorgalmas vagyok.

Szivarkám két füstje mellett elgondolkoztam és nyugodtan vártam az első látogatót, mely végre 9 óra tájt szürös atyafi képében legnagyobb örömmre meg is jelen.

Midőn a dicsértessék a Jézus Krisztus, szerencsés jó reggelt kívánok, egészségére az éjszakai nyugodalmat, szokásos köszöntést elmondta, barátságosan kezét szorítottam vele, leültem és megkérdeztem mi járatban van. Ki-

tenni, ha két igen is figyelembe vehető körülmény oly fontos szerepet nem játszana és ez a szellemi és anyagi tehetség.

Tudjuk, hogy valamint az emberek testalkatukra nézve nem egyenlők és valamint az éghajlat és viszonyok, melyek a test fejlődésére befolyással vannak, különbözők, ugy különbözőnek az emberek képesség és értelem tekintetében is. — Nem mindegyik gyermek alkalmas tehát arra, hogy a nagyobb szellemi tehetséget igénylő tudományos pályára lépessen. És mégis hányszor tapasztaljuk — hogy gyenge tehetség és értelemmel bíró gyermekek szülőik akarata folytán arra kényszerítetnek, hogy a tudományos pályán haladva, lépést tartanak azzal, kit az ég nagyobb tehetséggel áldott meg és ki arra eléggé képes, érett. Igaz ugyan, hogy a gyenge tehetségre a szorgalom helyreállítást jelentkeztetik, de ez csak kivétel, mert a szorgalom — sajnos — kezd a tanuló ifjúságnál fehér holló lenni és így beáll, mert szükségképpen be kell állnia a szülői akarat és reménnyel ellentétes eredménynek.

Tapasztalhatjuk, hogy a proletarizmus áldozatait legnagyobb mértékben a felsőbb intézetekből szedi. Mi lehet ennek oka? Nem más, mint az, hogy a középiskolákat — ide később visszatérek — csak Isten kegyelméből vagy egy kis protekcióval elvégzett ifjak, azon csekély képességgel, melyet elsajátítottak a felsőbb tanintézetekben, hol a vasszorgalom mellett a szellemi érettség és képesség legfőbb mértékben megkivántatik, boldogulni nem tudnak és így aztán volens nolens pályájuk abba-hagyására kényszerítetnek. Az ilyen pályáját abba hagyott ifjakból — miután életének javarészt eltöltötte — a más pályára lépés már késő és miután a protekciós világ uralma alatt képességük és társadalmi állásuknak megfelelő hivatal nem kaphatnak, lesznek a proletárok.

Habár a proletarizmus a felsőbb tanintézetekben látszik is uralkodni, az már a középiskolákban megvan; ott van a csira, ott fejlesztik elburkoltan, dődelgetve és kecsegtetve, mint az elkényeztetett gyermekeket szokás.

A szülőknek módjukban áll azon 12 évi idő alatt, mely az elemi és középiskola bevégezéséhez szükséges, kellő meggyőződést szerezni arról, hogy megvan gyermekükben a tudományok elsajátításához megkivántató képesség és szorgalom és hogy ezen két feltétel hiánya a gyermeknél gátló akadályul szolgálni fog-e vagy nem? Igaz ugyan, hogy a szülők, mint érdekelt felek, ezt igazságosan megítélni nem

fizetem már ezt az átkozott porciót — és előkoregélte zsebéből az adókönyvecskét és a fizetni kívánt összeget. Bátyám uram tévedésben van, mondám, mert azt hiszi, hogy ez az adóhivatal, holott az a szomszédban van, én pedig dr. Erdőssy fiskális vagyok. Bocsánatot kért, mert — mint mondá — ő irást nem tud, csak a táblát nézte, az pedig olyan nagy, mint az adóhivatal táblája szokott lenni. Tréfásan megjegyeztem, hogy ez inkább vevő, mint adóhivatal, mire aztán távozott. Én kikísértem, tiszteltettem a falu bíróját és jegyzőjét, figyelmébe ajánlottam magam, ha valami peres ügye lesz; jó szót adtam — mint ők mondják — mert hiába, fiatal ügyvédnek előzékenynek kell lenni. Ez volt irodámnak első látogatója.

A második látogató egy fiatal paraszt menyecske volt, ki csecsemőjét karján tartá. Ohó, bizonyára apasági kereset készül... A köszöntés után a menyecske oly mozdulatot tett, mintha csecsemőjét nekem akarta volna átadni. Paff lettem. Hát ez már mi? A sors ironiája? Zavaromat eloszlatta a menyecske azon kijelentésével, hogy gyermekébe himlőt ótani kíván. Önkitetlenül elmosolyogtam magam és felvilágosítottam, hogy én bár dr. vagyok, de nem orvos és hogy az én betegeim csak esetleges tönkrejuthatásnak, de a halál veszélyének kitéve nincsenek.

tudják, mert melyik anyának nem szép vagy nem okos az ő gyermeke, de akkor, midőn gyermekük jövője és boldogsága forog szóban mellőzendő az érdekltség és részrehajláság.

(Folyt. köv.)

Községi közgyűlés.

I. tárgy. Szobotka Gusztáv díjainak megvizsgálása végett kiküldött bizottság jelentése.

A bizottságjelentése felolvastatott, mely szerint a miniszteri rendelet értelmében a díj-számlát tételről-tételre átvizsgálta és abból több tételt egészen mellőzendőnek, több tételt pedig csak nagyobb levonás után hagyott meg, hogy összesen 600 frtot tart kifizethetőnek. Indoklásában felhozta, hogy a perviteli-munka díjban 483 frt 54 kr. a felszámított 190 frt fuhart 114 frtra számítja, illetve fogadja el, mert használhatta volna az elfogadott stb. de sok oly tétel is van a számlában melyért már honorálva lett.

Schönfeld kérdi, hogy az elfogadott 600 frton túl lett Szobotkának a bíróság részéről perköltség megállapítva és a tiszteletdíj ez összegben ben foglaltatik-e?

Hubacsok sajnálja, hogy a kiküldött bizottság tagjai nincsenek itt és így ő mint kollégája Szobotkának, de egyszerűen mint községi képviselő nyilatkozni kénytelen. Elsősorban egy nagyobb összeg lett a közgyűlés által megszavazva, ezt megfelelőbbé, mire egy miniszteri rendelet jött, mely egyes tételeket egészen törölt, egyes tételeket meghagyott. Ekkor megszavaztatott 400 frt perköltség és 200 frt tisztelet díj. Ezt is megfelelőbbé. Ismét jött egy új miniszteri rendelet, mely szerint a költségzsámla tételről-tételre átvizsgálta, erre nézve lettünk mi kiküldve s benünket eljárásunkban a kötelező miniszteri rendelet vezetett s ezentul mi nem mehettünk. Megvizsgáltuk tételről-tételre, kijött 599 frt 54 kr.; amit 600 frtra egészítettünk, ebben tiszteletdíj nincs. A bizottság abban a meggyőződésben volt, hogy ezentul nem lehet. Több tételt azon okból is törölni kellett, mert valószínű tévedésből Szobotka olyan tételeket is számított fel, melyek már kifizetve lettek.

Haasz J. J. nem szívesen vett részt a bizottságban; mikor megválasztották, nem akarta elfogadni s ösmertette az ügybeni nézetét. Alá is írta a jelentést, mert igaz az, hogy a bizottság tételről-tételre átvizsgálta a díj-jelentést, annyit azonban mondhat, hogy a bizottság által helyben hagyott összeg csakis a száraz perköltség, nincs abban semmi-féle tiszteletdíj, már pedig szerinte egy oly ügyvéd, ki a községnek egy 6000 frtos pert megnyer, némi tiszteletdíjat érdemel. Sokalják az ügyvédi díjakat, lehet olcsóbb ügyvédet is kapni. Tary ügyvéd ur most vettett el egy pört, lehet, hogy a felsőbb bíróságnál megnyeri, de már is nagy kellemetlensége van a községnek, mert több mint ezer forintot k e s z p é n z b e n letébe kell helyezni. Ő részéről azon van, hogy Szobotkának tiszteletdíj szavaztassék meg. Az ügyvédi díj ellen Mátéffy Kálmán apellált, de ne tessék azt hinni, hogy ő ezt a község érdekében tette. Weisz a pört elvesztette, természetesen bosszankodott Szobotkára; Má-

Leültem íróasztalom mellé és bosszankodtam a vidéki élet egyszerűségein. Visszaemlékeztem husz évi küzdelmes tanulási időmre, melynek ez a gyümölcs. Hisz az lehetetlen, csak türelem, vigasztaltam önmagam, de kérdés, hogy meddig. — Vigasztalás és reménykedésben átsapott képzelődésem boldogabb és szebb időkre, midőn irodámban 5-6 segédet fogok foglalkoztatni és feleségem is csak félelemmel fog belépni dolgozó szobámba, hogy gondolataimnak eszmemenetét munkálkodásomban meg ne zavarja. Légvárat építettem, de be nem fejezhettem, mert egy csendes ajtókopogtatás lerontotta azt. Tessék, mondám egész kedvtelenül, hisz ez bizonyára ismét valami tudakozódás lesz. Csak akkor, midőn gyászba ültözött s lefátyolozott nő lépett be — siettem elébe.

Hogy ne untassalak, nyájas olvasóm, elmondom röviden, hogy e nő Szalóczy Istvánnak mutatta be magát és engesztelhetlen gyűlölet alapján férje ellen válópert akar indítani.

Első perem, de a kapzsiság külszínét is elkerülendő, megkérdeztem, hogy meggondolta-e komolyan tettét, nem fog-e elhamarkodása később okot adni a megbánásra, ha az örökéletre összefűzött láncolatot széttejjük. A nő mintegy sértett önérettel felelt: Oh, ügyvéd ur, nagyon is meggondoltam és ha egész életemet békákba

téffy jóbarátja Weisz Lőrincnek, ellensége Szobotkának, beadta a főbbezést; nem sokat törődik ő a község érdekével. Ő ajánlja, hogy per elkerülése végett, — mert Szobotka ugy sem egyez bele az ily megállapításba — adassék neki még némi tiszteletdíj.

Korom Gáspár nem keresi azt, hogy mi vezetett Mátfétyt, midőn a főbbezést beadta, de ez nem is tartozik ide és azt nem is tudhatja senki, de azon egy tény, hogy neki igaza volt, igazat mondott főbbezésében az bizonyos és ezt a miniszteri rendelet be is bizonyította. Ő is aláírta a főbbezést, de nem azért, mintha bárkivel is ellenségeskedni akarna, de mert az abban felhozottak nézetével meggyeztek. A miniszteri rendelet szerint többet nem lehet megszavazni. Nem lát semmi különbséget abban, ha az ügyvéd máskülönb mindenben kötelességszerűen jár el — ha megnyerte vagy elvesztette a pert. Attól nem fél, hogy Szobotka perel — a bizottság jelentését, így a mint van, elfogadja.

Lantos Lajos szintén nem hajlandó a bizottság jelentésében foglaltaknál tovább menni, azt elfogadja.

Haász Judda a munkadíjra nézve szintén elfogadja a bizottság jelentését, de részéről külön tiszteletdíjat is szavazna meg.

Schönfeld kérdi Hubacs Pál képviselőtől, aki jogtudós, hogy az ügyvéd követelhet-e tiszteletdíjat esetleg még per után is s azt megnyerheti-e?

Hubacs Pál szerint az ügyvéd, ha előzetesen kiköti azt, hogy pernyerés esetén neki tiszteletdíj jár, ugy követelhet, ellenesetben azonban nem.

Schönfeld nem egészen korrektnek tartja akkor a képviselőtestület eljárását Szobotkával szemben. Egy új per lett neki a közelmúltban átadva, ekkor pernyerés esetén némi tiszteletdíjat akart magának kikötni, akkor meg azt ellenkezte a képviselőtestület s azt mondta, hogy majd aztán, érdeme szerint, de kikötni nem hagyja.

Haász Judda névszerinti szavazást kér. Az inségkülönsön rendezése ügyében két jegyző és Tary lettek kiküldve, ez meg sem közelítheti a Szobotka által megnyert pert; azért 270 frtos számlát nyújtottak be, 170 frt munkadíj és 100 frt tiszteletdíjról szólót — pedig a jegyzőknek a község fizet, hogy dolgozzon és ez az ügy épen nem munkakörökön túl van, ez ellen nem szólalt fel senki, még a helybeli lap sem, pedig elvárható, hogy ily eljárásokra rosszalását kifejezze.

Pap Ákos főjegyző kijelenti, hogy ő nem volt közte, s ezt is azért említi, hogy a másik két jegyző esetleges dolgai néki rovatnak fel.

Még többek hozzá szólása után az elnöklő bíró a kérdést felveti.

A bizottság jelentése amunka díjira nézve elfogadtatik.

Haász Judda 400 frt tiszteletdíjat ajánl megszavazni, s erre névszerinti szavazást kér.

A szavazás elrendeltetik, akik elfogadják igennel, kik nem akarnak tiszteletdíjat adni, nem megszavazzanak.

Hubacs Pál kijelenti, hogy nem szavaz kollegája ellen.

Schönfeld nem szavaz a szomszédja ellen. (Haász mellett ült)

Beadatott 15 nem 1 igen ellen. Tiszteletdíj nem szavaztatott meg.

(Folyt. köv.)

verve eltölteni nem akarom, részemre nincs más menekvés, mint az elválás.

Jó, asszonyom, én rendelkezésére állok, a per megindítása céljából szíveskedjék a kellő információt megadni. — Szabad kérnem született nevet? Gröber Paula, volt röviden a válasz. Gröber Paula! ismétlém a meglepetés hangján és tollam kiesett a kezemből. A nő zavaromat észrevenni látszott, felemelvé fátolyát és rám nézett. Tekintetünk találkozott. Igen, ő az, semmi kétség, az idő viszontagságai férje iránti gyűlölet némi nyomokat hagyva ugyan arcán, de még mindig szép és bájos. — Azok a ragyogó, mély, sötét szemek, a kerekded arc, a piciny ajk, az alabastrom fogsor a dus fekete haj, oh ezek a régiak. Ti voltatok azok, melyek engem ifju koromban tulvilági lakossá akartatok tenni.

Ez a nő, kit szerettem ifju szerelmem forró hevével, de aki azt viszonzni nem akarta, ez a nő, kiért életemet feláldozni nem késlekedtem, de aki azt méltányolni nem tudta, ez a nő végelkeseredésében hozzám fordul, engem biz meg azon láncolat felbontásával, melynek összefüggését nekem kerekon megtagadta. De miért teszi ezt? Csak nem akarja a hegedő sebet újra feléleszteni?

(Folyt. köv.)

Néhány szó a kisedovodák fontosságáról.

Sokszor és sokak ajkáról halljuk e szót hangzani: „Ovodát állítsunk.“ Hogy valóban mily nagy szükségünk van e kisednevelő intézet felállítására, tudhatják mindazok, kik oly város vagy községben laktak, vagy talán laktak, hol ez intézet — mely ma már komoly számbavétel követelő tényezője köznevelésünknek, hiányzik.

Mert hiszen sem tagadni, sem elvitatni nem lehet, hogy a mi köznépiünk nem viselkedik valami különös érdekeltséggel kiskorú gyermeke iránt. A kis csecsemőt védi még az anya természetes, mondhatni állati ösztöne; a nagyobb gyermekekben az apa segítő munkatársat lel, de a 2—6 éves kisedek a legtöbbször nélkülöznek már az anya természetes ragaszkodását, hozzájuk való szeretetét.

Vegyük először az olyan kisedek helyzetét, hol ovoda nincs. Ily helyen mit tapasztalunk? Nem-e azt, hogy bizony sokszor megtörténik, hogy a 2—6 éves gyermekek magukra hagyatnak, nem gondol, nem foglalkozik velük senki; alig jut eszébe némely gondosabb anyának, hogy őket vasárnap vagy ünnepnap tiszta ruhába öltöztesse, vagy olykor-olykor üres idejében megfésülje.

Az ily kised azután — kit hol egyik, hol másik tiszteletdíj háznál és házon kívül — mit tegyen, kihez forduljon, mint első sorban a háziállatokhoz. Itt a kis Jóska látjuk a kutyával, ott a kis Julcsa a macskával játszani; még szerencsés az olyan kised, kinek a szomszédban akad egy-egy idősebb vagy fiatalabb játszótárs, kivel játszhat, házat s pincét építhet és kutakat áshat.

Az ily gyermekek azután vajmi kevés műveltséget sajátíthatnak el szülőiktől. Még talán jobhik eset az, ha a szülők szorgalmasak, elvannak foglalva háznál és mezőn, mert az ily szülőktől a kis fiu és kis leány rosszat ritkán hall, de ha a szülők vagy nagyobb testvérek káromkodók, veszekedők, akkor mind az a benyomás, melyet a szülők vagy nagyobb testvérektől nyernek — miután az öregek példája vonzza a kisebbeket s különösen a nagyobb testvéreké — csak méreg, mely a gyermeki képzeletet és kedélyt megmetyelezi.

Elég szomorú, de való, hogy még a háziállatok a kisedek legtisztességesebb társalkodói és barátai; ezektől legalább rosszat ritkán tanulhatnak; csak hogy a macska szeszélyes, ha megunja simogatását, nem egyszer összekarmolja játszótársát; a kutya pedig veszettségnek van kitéve, mely által a gyermek egészsége, élete veszélyeztetve van.

Vegyük már most az olyan kisedek helyzetét, hol ovoda, vagy mint az első kisednevelő-intézet felállítója: Brunswick-Therezia grófnő nevezte „angyalkert“ van.

Oly helyeken a szülők egész héter át tesszések szerint végezhetik munkájukat, anélkül, hogy kis gyermekük hol létele bántaná és már az által, hogy csak az esti nyugalom óráiban látják kisedeiket, nincsenek mindenkor lábok alatt, érdekesebbé válnak rájuk nézve és kedvesebbé lesznek előttük.

Még inkább fokozódik a szülők szeretete akkor, midőn a kis Julcsa vagy kis Jóska előáll, kezét csókol és elmondja mindazt, mit ő az ovó-bácsi vagy ovó-nénitől hallott, tanult. S nem is kell valami sokáig nógatni, hogy tudományát, mely reá nézve ugyan csak tudomány, szülői előtt elmondja. Sok szülő csak akkor kezdi érezni, hogy gyermekét mennyire szereti.

Az ovodába járó gyermek bátorságot, tisztaságot, fegyelmet, Isten és szülők iránt való szeretetet, tiszteletet, erkölcsösséget, isteni féltelmet és minden érzékére kiterjedő ügyességet sajátít el.

A kis Jóska és Julcsa, midőn nagyobb

testvéreiket vagy apjokat pl. káromolni hallják, bizony nagynehezen tudják megállni, hogy ki ne jelentsék, hogy az ovó-bácsi vagy ovó-néni a káromkodást rut és vétkes dolognak tartja s nekik is sokszor mondta már, hogy káromkodni nem szabad; a jó gyermek nem káromkodik.

Az ovodás gyermek nem igen fog leülni ebéd vagy vacsorához, anélkül, hogy ama rövidke imát, melyet az ovodába tanult, el ne mondja, akár figyel reá valaki, akár nem. — Nem fog elmenni kereszt, templom s öregek mellett kalap megemelés és tisztességes köszönés nélkül.

Mindezekből tehát látjuk, hogy mennyire fontosak a kisedovodák s mily hatalmas eszköz rejlik bennök a magyar faj fenntartására, gyarapítására, a nemzetiség terjesztésére, a nemzeti lét biztosítására.

Igy fogták fel ez intézményt az alapítók, így maga Brunswick-Therezia, aki „angyalkertjeire“, azok öröndetes gyarapítására tekintvén, nem folythatja vissza ujjongó örömet, mert érzi, látja, hogy ha esemetéi nagyra nőve, országosan elterjednek, „a magyart e földről többé kiirtani nem lehet.“

Bár csak mindazon községek, hol még kisedovoda nincs, belátnák ez intézmény fontosságát és ilyeneknek felállítását vagy ezeket helyettesítő gyermekmenhelyek létesítését sürgetnék.

Adjon Isten, hogy mielőbb úgy legyen!

Kása Károly.

Helyi és vegyes hírek.

— **Sáskajárás.** Még csak épen ez hiányzott a gazdaközönségnek, hogy a csapások mértéke beteljen. Volt az őszi nagy szárazság, korai fagy, a vetések csak tavasszal birtak gyéren kikelni. Tavasszal, mikor meleg kellett volna, kaptunk jó havas esőt és havat, úgy, hogy gyenge vetéseinket hó borította. Most a forró meleg és szárazsághoz még a sáska pusztítása is járul, amelyek a szentesi határt ellepték, ugyannyira, hogy még a szegvári közérő is ki-rendeltetett segítségül a sáskák pusztítására. Találtak sáskát az usztatói majorban és Tételháton is kisebb mennyiségben. Kormánybiztosul dr. Horváth Géza van kiküldve.

— **Olcso lesz az utazás.** A magyar állami vasut összes vonalain f. évi augusztus hó 1-én az új személyportó lép életbe. E szerint a vonatirányok 14 zónára vannak felosztva és ennek 14 különböző díjtétel felel meg. A legkisebb díjtétel 10 kr., a legmagasabb az I. kocsiosztályban sem haladja túl a frtot. Ezen újítás a nagyobb távolságoknál a mostanihoz képest az utazást 4-szer 5-ször olcsóbbá teszi, míg a közép-távolságoknál (150—200 kilométerig) a szállítási díjkülönbség jelentéktelen marad.

— **Siketnéma esküvője.** Érdekes esküvő volt pünkösöd másodnapján Temesvárott. Schneider József siketnéma oltárhoz vezette a szintén siketnéma Senker Gizella hajadont. Hogy az összhang ne legyen megzavarva, a násznagy is, Bayer János, siketnéma volt. Az új házaspár esketés után egy szót sem szólva indult haza.

— **Véres verekedés** színhelye volt vasárnap este a Bárdos Flórián vendéglője előtti tér. Pünkösöd első napja lévén, a vendéglő tömve volt vendégekkel, kik közül, ha meggondoljuk, hogy Bárdos az nap tiz akó bortel mért — igen kevesen voltak józan állapotban. Egyik asztalnál vigan mulatozott egy kis társaság, melynek tagjai a részesség fölött szóváltásba elegyedtek egymással, melyet aztán néhány ökölcsapás követett és többek közbelépése folytán lecsendesültek. Mindenki azt hitte, hogy ügyük ezzel elintéztetett, de az illetők ez elintézést nem tartották eléggé l o v a g i a s n a k, kimentek az utcára a vendéglő elé és ott a fényes holdvilágnál, nagy közönség segédlete mellett tartották annak folytatását. A lármá-

ra kitóduló vendégek is a dulakodók közzé csatlakoztak, mi által egy alakatlan tömeg fejlődött ki egymást irgalmatlanul ütlegetve. A holdvilágnál egyesek kezében fénylő pengéjű kések voltak láthatók, melyeket kiméletlenül használtak, nem tekintve, hogy ki ellen. Az összeszorult tömegeből Barna Mihály igen csendes természetűnek ösmert legény vértől borítva csak nagy erőfeszítéssel menekülhetett a szomszédos Heiman-féle asztalos műhelybe, hol megmentették a bizonyos haláltól. Az előhívott orvos a hátán, a fején és karján hat súlyos késszurást konstataált. A többek közül még egy Kurucsainevű legény kapott több könnyebb szurást. Ki tudja, mivé fejlődött volna ezen verekedés ki, ha a csendőrség ideje-korán a helyszínre nem érkezik? De annak látásakor a vitéz csapat a szélrózsa minden irányába szétfutott. Az éj folyamán azonban számos letartóztatás történt. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal, hogy dicsérőleg még ne emlékezzünk Tóth Mihály esküdt bíró urról, bátor és erélyes fellépése és a helybeli csendőrségről szintén erélyes, de tapintatos eljárása miatt.

— **Uj papir egyforintosokat** bocsat ki az államkincstár a már nagyon elrongyolt papirforintosok helyett. Jövő hó 1-én a beváltás megkezdődik.

— **Szülői gondatlanság.** áldozata lett Apró Antal éjjeli öt másfél éves kis leánya folyó hó 15-én a kertben lévő mély kutba bukott; rögtön kihúzták a még lélegző gyermeket, de az minden mentési kísérlet dacára néhány perc múlva meghalt.

— **Szerencsétlenség.** Súlyos szerencsétlenség érte — írja csanyi levelezőnk — Tábit Gáspár ottani asztalos mestert. A napokban ugyanis éjjel 1 és 2 óra között egy a lába között tartott fát egy éles baltával faragott és a balta oly szerencsétlenül csuszott félre, hogy az ballábát bokájánál úgy megvágta, hogy az csupán egy vékony bőrön függött. Midőn észrevették, a sok vérvesztéstől már halotthalványan volt a padolaton elterülve. Az előhívott ottani orvos a sebet bevarrta és továbbra is gyógykezeli.

— **Gyilkosság.** Meggyilkolva találták Sándorfalva közelében kint a pusztán a szép Martonosi Julesát. A gyilkosság gyanuja egy volt szeretőjére, ki öt hütlenül elhagyta és két rossz hírű barátjára, kik öt a bálból hazakísérték, irányul. Mindhárman elfogattak.

— **Lopás.** Szénára éhezett egy vásárhelyi juhász számára, ezt nem nézhette nyugodtan jószívű gazdája, elment szénát lopni Ördögösre, de biz az rajta vesztett, mert elfogták s most a hüvösön átkozta nyálank szamarát.

— **Budapesti Hirlap.** (Szerkesztők és lap-tulajdonosok: Csukássy József és Rákosi Jenő. A „Budapesti Hirlap”-nak a hazai művelt olvasó közönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét: minden pártérdek mellőzésével küzdött nemzetünk- és lapunkért, ez egyetlen jelzővel: **magyar-ság!** Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely pártatlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap” érte el; legnépszerűbb, legelterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozó társak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi belfogója van, amennyivel egy magyar lap sem dolgozik. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendes levelezőn kívül saját külön tudósító értesít közvetlenül; a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap” arról rögtön ne adjon hí és kimerítő utasítást. A „Budapesti Hirlap” politikai cikkeit Kaas Ivor báró, Rákosi Jenő, Grünwald Béla, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven, a lap független, magyar, pártérdekeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közléte felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községekben is bír a lap.

A „Budapesti Hirlap” távirati tudósításai manap már teljesen egy-fokon állanak a világsajtó legjobban szervezett hirszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, akik úgy az ott történeti eseményeket, mint az elektromos dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendes tudósítókon kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap” e célokra havonként oly összeget fordít, mint amennyi ezelőtt 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt; de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, a leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak, a Budapesti Hirlap tárcarovata a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitűnő zurnalisták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítóira van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatok külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a Budapesti Hirlap helyet foglalhat minden család asztalán. A közgazdasági rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, ami tájékozására szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli. — Az előfizetés feltételei: Egész évre 14 frt, félévre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 kr. Az előfizetésektől legcélszerűbben postautalványal eszközölhetők következő cím alatt: A „Budapesti Hirlap” kiadóhivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

A Délmagyarországi munkás-szövetkezet.

II.

Tagadhatatlan, hogy a munkás-szövetkezet alapeszméje helyes, jogos, de már több oldalról hallottunk kételyeket kifejezni, hogy vajjon meg fog-e felelni a szövetkezet a valóságban is céljainak? Rendelkezik-e annyi tőképpel, amennyi szükséges nagyobb földmunkálatok felvállalásához? Sokan kételkednek még azon is, hogy a tagok majdan nem fognak a szövetkezet által felvállalt munkába állani, a mennyiben azok arra nem szoríthatók. Mindezekből kiindulva, nem nagy jövőt jósolnak a szövetkezetnek.

Mi részünkről egész másképen fogjuk fel a dolgot. Mi bizunk a magyar munkás józan gondolkodásában és bizton reméljük, hogy mindannyian ohajtanak a közös bajon segíteni s ez okból minél többen fognak a szövetkezet kebelébe lépni. — Tökéjük szaporodni fog; arra, hogy a munkához szoríttassék, nem lesz szükség, mert mint első kézből vállalkozó, többet kereshet itt, mint bárhol másutt, de meg gondoskodni fog a szövetkezet betegség, agságában neki nyújtandó segélyről.

A munkás osztály átlátta már annak szükségét, hogy saját magának kell helyzetének javításáról gondolkodni, mert nem kell socialistaáknak lenniük, hogy azon elszomorító ténytet konstatáljuk, hogy a földmunkások munkaejeje az egyes vállalkozók, de legtöbbször ezek alkalmazottjai által tul kizsákmányoltatnak.

Nehéz sorsnak néz elé a föld munkása, kinek összes vagyona, tőkéje, munkaejéből áll, akkor, ha megöregedve a tőkétől megfosztatik.

Sok, nagyon sok bajjal küzd a munkás-osztály, idő előtt összetöri magát tulfeszített munkájával, hogy pusztá életét feltarthassa, a legtöbb esetben a jobb jövő minden reménye nélkül, nem caoda tehát, ha néha-néha keserű szavak törnek elő kebléből.

Manapság a kormányok is belátták már, hogy e bajon segíteni kell és amennyiben eddig lehetséges, nálunk is igyekezett a kormány a munkások érdekeit megvédeni, de ez még vajmikevés.

„Segits magadon és az Isten is megsegít” közmondásból kiindulva, megalakult községünkben a „Délmagyarországi munkás-szövetkezet”, mely már eddig is, mint értesülünk, 800 tagot számlál és tagjai szerte lakván az alföldön, remélhetőleg a társulásnak ez üdvös eszméje általuk tovább fog terjesztetni.

Mi üdvözljük az ifju szövetkezetet, kívánjuk, hogy a maga elé tűzött célnak mindenben és mindenkor fényesen megfelelhessen.

Legközelebb az alapszabályok nevezetesebb pontjait közölni fogjuk.

Irodalom.

Az „Eredeti M. Daltár” magyar zeneszerzők eredeti műveinek havi füzetekben megjelenő gyűjteményének III. évfolyamából vettük a 4-ik füzetet. A füzetben összesen 14 eredeti szerzemény van, és pedig 7 népdal zongora és énekre, egy régi hallgató „Rákóczi ütközet” Ruzitska után hegedűre írta Zsadányi Armand. Van a füzet mellékletén 6 egy és többhangú gyermekdal, mely a gyermekek kedélyvilágának nagyon híven felel meg, Ami pedig az ének és zongorára írott dalokat illeti, azokat könnyed, kellemes dallamosság, korrekt harmonizálás jellemzi. A gyermekdalok is könyvalakban vannak kiállítva. — Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., egyes szám ára 60 kr. Előfizethetni bármely könyvkereskedés utján, valamint a szerkesztőségénél, Déván (Hunyadmege).

Közgazdaság.

Gazdasági és üzleti tudósítás
E héten száraz és igen meleg időjárásunk volt.

A nagy hőség miatt sokan panaszkodnak, mert aggodalomra ad okot a vetésekben.

A buzavetések a szárazság folytán sokat szenvedtek és a hozzá fűzött remények meghiúsultak; helyenkint rozsa is mutatkozik és így a bekövetkezendő eső ezekre csak hátrányos lenne.

A tavaszi vetések kielégtek és itt ott kintűeknek mondható.

Kész buzában semmi forgalom nincs a gázdák tartózkodása miatt.

Budapesten e héten 15 kr. árjavulás állott be kész buzánál, mert a hivatalos közgazdasági tudósítás nem elég kielégítő híreket közölt a vetések állásáról és az eladók is magasabb árakat követeltek.

Mai névleges piaci árak:

Buza frt 6.40—50, rozs frt 4.80—5. kukorica frt 3.80—4 árpa 4.80—5, zab frt 5.50—6. mind métermázsánként.

Budapesti árak.

Tiszavidéki 78—80 kgos frt 7.45—7.30
Bácskai 78—80 „ „ 7.40—7.25
Erdélyi 76—78 „ „ 7.10—6.70
Határidő szállításra: őszi buza frt 7.43—35, kukorica júniusra frt 4.72—73, kukorica július-augusztusra frt 4.78—80, zab őszi 5.32—34.

Vasuti menetrend.

H.-M.-Vásárhelyről—Szeged felé: 6 óra 46perccel, 5 óra 28 p. este

H.-M.-Vásárhelyről—Nagy-Várad felé: délelőtt 10 óra 24 perccel, délután 7 óra 11 perccel.

Kistelekről—Budapestre: személyvonat éjjel után 2 óraker, délután 3 óraker: omnibus-vonat reggel 6 óraker.

Kistelekről—Szegedre: személyvonat, déli 12 óraker, éjjel 12 óraker, omnibus vonat délután 6 óraker.

Szentesről—Budapestre. Indul 5 óra 38 perc reggel, 1 óra 15 perccel d. u. 3 óra 25 perc d. u.

Szegedről Csongrádra indul 11 óra 9 perc 2 óra 18 p. d. u. Csongrádról Szegedre 1 „ 05 p. 4 óra 59 p. d. u.

Szolnokról—Szentesre. Indul 3 óra 26 perc éjjel 11 óra 50 perc d. e.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos

Diamant Manó.

HIRDETÉS.

Részvények eladása.

40 db mindszerenti takarékpénztári részvények jutányos áron eladók.

Értekezhetni

Méhész Balogh Péterrel Mindszenten.